

Jmt. modt.

- 3 SEP. 2014

2011-730-0008 (RNJ)

RIGSADVOKATEN

Justitsministeriet
Politi- og Strafferetsafdelingen
Strafferetskontoret
Slotsholmsgade 10
1216 København K

DATO 2. september 2014

JOURNAL NR.

RA-2014-120-0038

BEDES ANFORT VED SVARSKRIVELSER

SAGSBEHANDLER: ISD

RIGSADVOKATEN

FREDERIKSHOLMS KANAL 16
1220 KØBENHAVN K

TELEFON 72 68 90 00
FAX 72 68 90 04

Udtalelse om tilbageholdelse og enerumsanbringelse af mistænkte børn under den kriminelle lavalder for 2013

1. Indledning

Justitsministeriet har ved brev af 26. marts 2014 (j.nr. 2011-730-0008) anmodet Rigsadvokaten om en udtalelse om tilbageholdelse og enerumsanbringelse af børn under den kriminelle lavalder i 2013.

Rigsadvokaten har tidligere afgivet udtalelser om tilbageholdelse og enerumsanbringelse af børn under den kriminelle lavalder i juli 2006, juli 2008, juli 2009, juli 2011, august 2012 og marts 2014.

2. Redegørelsen vedrørende 2012

I den seneste redegørelse (marts 2014) anførte Rigsadvokaten bl.a., at der i flere politikredse havde været eksempler på, at der var sket tilbageholdelse i tilfælde, hvor betingelserne for tilbageholdelse ikke var opfyldt.

Rigsadvokaten anførte endvidere, at en række af de tilbageholdelser, der var blevet indberettet, ikke skulle have været indberettet, fordi tilbageholdelserne ikke skete på grund af mistanke om strafbart forhold, men med henblik på at afvente, at de pågældende børn blev hentet af deres forældre eller de sociale myndigheder.

Herudover var der enkelte eksempler på tilbageholdelser, der havde strakt sig ud over 6 timer, ligesom betingelserne for enerumsanbringelse i hovedparten af tilfældene ikke var opfyldt.

På den baggrund indskærpede Rigsadvokaten over for politikredsene vigtigheden af, at det sikres, at reglerne om tilbageholdelse og enerumsanbringelse af mistænkte børn under den kriminelle lavalder bliver overholdt.

Rigsadvokaten anmodede samtidig politikredsene om at gennemgå deres lokale retningslinjer mv. med henblik på at sikre, at disse i tilstrækkelig grad understøtter, at alene sker tilbageholdelse og enerumsanbringelse af mistænkte børn under den kriminelle lavalder, når betingelserne herfor er opfyldt.

RIGSADVOKATEN

SIDE 2

Herudover præciserede Rigsadvokaten i et brev til politikredsene af 20. marts 2014 og i retningslinjerne i Rigsadvokatmeddelelse nr. 4/2007 om behandlingen af sager mod unge lovovertrædere, at der ikke efter reglerne i retsplejeloven kan ske tilbageholdelse af mistænkte børn i sager, hvor der ikke ville kunne ske anholdelse, hvis den mistænkte havde været over den kriminelle lavalder.

Rigsadvokaten præciserede endvidere, at tilbageholdelser af børn under den kriminelle lavalder alene er omfattet af retsplejelovens regler i det omfang, barnet er mistænkt for et strafbart forhold, og det er dette forhold, der begrunder tilbageholdelsen.

Endelig bestemte Rigsadvokaten, at statsadvokaterne også i deres årsrapporter for 2013 og 2014 skal redegøre for samtlige sager om tilbageholdelse og enerumsanbringelse af mistænkte børn under den kriminelle lavalder.

3. Statsadvokaternes udtalelser vedrørende 2013

Statsadvokaterne i København og Viborg har i udtalelser af henholdsvis 31. marts 2014 og 19. juni 2014 redegjort for udviklingen i tilbageholdelse og enerumsanbringelse af mistænkte børn under den kriminelle lavalder i 2013. Udtalelserne vedlægges i kopi.

Det fremgår bl.a. af statsadvokaternes udtalelser, at der har været et mindre fald i antallet af tilbageholdelser fra 2012 til 2013.

Det fremgår endvidere, at betingelserne for tilbageholdelse i en række sager ikke har været til stede, idet der ikke har foreligget det fornødne anholdelsesgrundlag, jf. retsplejelovens § 821 a, stk. 1, jf. § 755, stk. 1. En række af disse sager vedrører butikstyveri og andre mindre tyverier.

Herudover anfører statsadvokaterne, at der i nogle tilfælde i 2013 er sket indberetning af sager, der ikke burde have været indberettet. Det drejer sig om sager, hvor tilbageholdelsen af den unge synes at være foretaget med hjemmel i politiloven, og hvor tilbageholdelsen ikke har været begrundet i en mistanke om, at den unge har begået et strafbart forhold. Det drejer sig f.eks. om situationer, hvor den unge tilbageholdes på grund af tvivl om identitet og opholdssted eller med henblik på overdragelse af den unge til forældrene eller de sociale myndigheder.

For så vidt angår enerumsanbringelser fremgår det af statsadvokaternes udtalelser, at der samlet set er sket en mindre stigning i antallet af enerumsanbringelser fra 2012 til 2013 (6 enerumsanbringelser på Fyn og i Jylland og 26 enerumsanbringelser på Sjælland).

RIGSADVOKATEN

SIDE 3

Statsadvokaten i Viborg oplyser i den forbindelse, at der i 5 tilfælde er sket enerumsanbringelse med den begrundelse, at der ikke var disponibelt personale til at overvåge barnet, og at statsadvokaten på den baggrund har indskærpet over for de pågældende politikredse, at der ikke kan ske enerumsanbringelse under henvisning til manglende personale.

Statsadvokaten i København oplyser, at det er vurderingen, at enerumsanbringelserne i det væsentligste er foretaget i overensstemmelse med reglerne i retsplejeloven, men at der i tre tilfælde er sket enerumsanbringelser udover den absolutte 6 timers frist i retsplejelovens § 821 a, stk. 4, 3. pkt.

De pågældende var alle mindreårige asylansøgere, og Statsadvokaten i København oplyser, at man vil tage initiativ til særlige drøftelser med de pågældende politikredse om, hvorledes sagsbehandling, som involverer mindreårige asylansøgere, kan håndteres, således at gentagelse undgås.

Endelig oplyser statsadvokaterne, at der i 2013 har været fokus på området i alle politikredse, at området har været drøftet på bl.a. statsadvokatens tilsynsbesøg i politikredsene, og at flere kredse har gennemført ordninger, hvor tilbageholdelser af mistænkte børn under den kriminelle lavalder skal godkendes og kvalitetskontrolleres af vagtchefen, og/eller hvor enerumsanbringelser skal forelægges for jurist.

Statsadvokaterne anfører i forlængelse heraf, at der i tilsynsarbejdet i 2014 fortsat vil være fokus på området med udbredelse af best practice, tilbud om undervisning mv. I den forbindelse oplyser Statsadvokaten i København, at man allerede i foråret 2014 har undervist vagtchefer og andre nøglepersoner i politikredsene i reglerne for at understøtte indsatsen på området, og Statsadvokaten i Viborg oplyser, at man bl.a. i forbindelse med tilsynsbesøgene i efteråret 2014 fortsat vil have fokus på udviklingen i antallet af tilbageholdelser og på, om reglerne overholdes.

4. Rigsadvokatens bemærkninger

Statsadvokaternes udtalelser bygger på en gennemgang af samtlige sager om tilbageholdelse og enerumsanbringelse af børn under den kriminelle lavalder i 2013, og der er stadig eksempler på sager, hvor der er sket tilbageholdelse, uanset at betingelserne for tilbageholdelse ikke var opfyldt. Det samme gælder for så vidt angår enerumsanbringelser, ligesom der i 3 tilfælde er sket en overskridelse af den absolutte frist på 6 timer.

På den baggrund er det min opfattelse, at der også i 2014 er behov for at følge området tæt, herunder gennem løbende drøftelser mellem politikredsene og statsadvokaterne, ligesom jeg har bedt statsadvokaterne redegøre for samtlige sager om tilbageholdelse og enerumsanbringelse af mistænkte børn under den kriminelle lavalder, der er foretaget i 2014. Jeg henviser i øvrigt til min tidligere udtalelse af 7. marts 2014.

RIGSADVOKATEN

SIDE 4

Det bemærkes, at den foreliggende udtalelse vedrører tilbageholdelser, der fandt sted i 2013, og dermed før reglerne på området i relation til tilbageholdelsesgrundlag og indberetningspligtens udstrækning blev præciseret i såvel mit brev af 20. marts 2014 til politikredsene og statsadvokaterne som i Rigsadvokatmeddelelse nr. 4/2007, jf. pkt. 2 ovenfor.

Jeg bemærker i øvrigt, at Rigspolitiet og Rigsadvokaten i øjeblikket drøfter, hvordan man fra centralt hold kan understøtte politikredsenes håndtering af og kontrol med tilbageholdelser mv. af børn under den kriminelle lavalder generelt, jf. min tidligere udtalelse af 7. marts 2014.

Med venlig hilsen

Ole Hasselgaard

Rigsadvokaten

20 JUNI 2014

Modtaget

Rigsadvokaten
Frederiksholms Kanal 16
1220 København K

DATO 19. juni 2014

JOURNAL NR.

SAV-2014-102-0050

BEDES ANFORT VED SVARSKRIVELSE

SAGSBEHANDLER: TØ /HS

STATSADVOKATEN I
VIBORG

RØDEVEJ 1
8800 VIBORG

TELEFON 72 68 90 00
FAX 72 68 94 99

Udtalelse om udviklingen i tilbageholdelse og enerumsanbringelse af mistænkte børn under den kriminelle lavalder i de 5 jyske politikredse og Fyns Politi

1. Indledning

Rigsadvokaten har anmodet om en udtalelse om de generelle tendenser i udviklingen af tilbageholdelse og enerumsanbringelse af børn under den kriminelle lavalder.

2. Tilbageholdelser

2.1. Udviklingen i antallet af tilbageholdelser

Der har i 2013 i de 5 jyske politikredse og Fyns Politi været tale om i alt ca. 99 tilbageholdelser.

I 2012 blev ca. 110 mistænkte børn under den kriminelle lavalder tilbageholdt.

Der har således været et mindre fald i antallet af tilbageholdelser fra 2012 til 2013.

RIGSADVOKATEN 2012-120-0034 (- 0011) (24/6-14)

Der har endvidere været et mindre fald i løbet af 2013, fra ca. 52 tilbageholdelser i 1. halvår 2013 til ca. 47 tilbageholdelser i 2. halvår 2013.

2.2. Tilbageholdelsesgrundlag

I en række af sagerne (ca. 46) har betingelserne for tilbageholdelse ikke været til stede, idet der efter min vurdering ikke har foreligget det fornødne anholdelsesgrundlag, jf. rpl. § 821a, stk. 1, jf. § 755, stk. 1.

STATSADVOKATEN

En række af disse sager vedrører butikstyverier og andre mindre tyverier, hvor begrundelsen for tilbageholdelsen eksempelvis har været, at der skulle ske afhøring af den unge, hvilket som udgangspunkt ikke er en tilstrækkelig begrundelse for tilbageholdelse. Jeg har henledt politiets opmærksomhed på, at anholdelsesgrundlaget selvsagt skal være opfyldt for at der kan ske tilbageholdelse, samt at tilbageholdelse kun må ske, hvis tilbageholdelsens øjemed ikke kan opnås ved anvendelse af mindre indgribende foranstaltninger.

SIDE 2

I andre af sagerne (ca. 14) synes tilbageholdelsen alene at være sket med baggrund i politiloven med henblik på overdragelse af den unge til forældrene eller de sociale myndigheder. Disse tilbageholdelser burde således ikke være indberettet, da indberetningsordningen alene angår tilbageholdelser efter retsplejeloven.

Endelig er skemaet vedrørende tilbageholdelserne i mange af sagerne utilstrækkeligt udfyldt, idet det ikke ud fra skemaet er muligt at vurdere, om betingelserne for tilbageholdelse har været opfyldt. Jeg har i disse sager gennemgået det underliggende rapportmateriale for at kunne konstatere, om betingelserne for tilbageholdelse har været opfyldt.

Jeg har påtalt den mangelfulde udfyldelse af skemaerne overfor politikredsene.

3. Enerumsanbringelser

3.1. Udviklingen i antallet af enerumsanbringelser

Der har i 2013 været tale om enerumsanbringelse i 6 tilfælde i de 5 jyske politikredse og Fyns Politi.

I 2012 var der tale om enerumsanbringelse i 9 tilfælde.

Der har således været tale om et betydeligt procentuelt fald i antallet af enerumsanbringelser fra 2012 til 2013.

3.2. Grundlaget for enerumsanbringelse

I 5 af de 6 sager er der som begrundelse for enerumsanbringelsen anført, at der ikke var ledigt personale til stede som kunne opholde sig sammen med barnet.

Det fremgår af skemaet, at anbringelse i enerum af sikkerhedsmæssige grunde ikke må ske alene med den begrundelse, at politiet ikke har disponibelt personale til at overvåge barnet.

STATSADVOKATEN

SIDE 3

Jeg har på mine tilsynsbesøg, og i forbindelse med min gennemgang af halvårsrapporterne, indskærpet overfor politikredsene, at der ikke kan ske enerumsanbringelse alene under henvisning til manglende personale.

I en af sagerne er det oplyst, at enerumsanbringelse skete ved en fejl, idet man ikke var opmærksom på, at barnet var under 15 år.

4. Afsluttende bemærkninger

Generelt har der været en faldende tendens i antallet af tilbageholdelser og enerumsanbringelser fra 2012 til 2013.

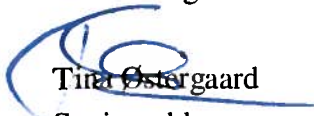
Tilbageholdelserne er blevet drøftet indgående med politikredsenes øverste ledelse på mine tilsynsbesøg i politikredsene, og jeg har i den forbindelse understreget vigtigheden af indgrebenes lovlighed og korrekt udfyldelse af skemaerne. Jeg har endvidere i forbindelse med min gennemgang af politikredsenes halvårsrapporter henledt opmærksomheden på, at der fortsat er en del sager, hvor betingelserne for tilbageholdelse ikke har været til stede.

Det er mit indtryk, at der i politikredsene er fokus på området, herunder hvordan man får videreformidlet reglerne for tilbageholdelse og enerumsanbringelse af unge.

Flere kredse har indført en ordning, hvor tilbageholdelserne skal godkendes og kvalitetskontrolleres af vagtchefen, hvilket er blevet gennemgået på mit møde med kvalitetscheferne og på møde i forum for kvalitet og legalitet i foråret 2014.

Der vil i tilsynsarbejdet i 2014 fortsat være fokus på området, herunder hvordan man kan udbrede best practice, og jeg vil i forbindelse med mine tilsynsbesøg i efteråret 2014 og min gennemgang af halvårsrapporterne fortsat have fokus på udviklingen i antallet af tilbageholdelser og om reglerne overholdes.

Med venlig hilsen

Tina Østergaard
Senioranklager

STATSADVOKATEN

SIDE 4

MODTAGET
01 APR. 2014
Rigsadvokaten

Rigsadvokaten
Frederiksholms Kanal 16
1220 København K

DATO 31. marts 2014

JOURNAL NR.
SAK-2013-102-0166

BEDES ANFØRT VED SVARSKRIVELSE

SAGSBEHANDLER: Gyrithe Trautner Ulrich

STATSADVOKATEN I KØBEN-
HAVN

KAMPMANNSGADE 1
1604 KØBENHAVN V

TELEFON 72 68 90 00
FAX 45 15 01 19

Udtalelse om udviklingen i tilbageholdelse og enerumsanbringelse af mistænkte børn under den kriminelle lavalder i de 5 sjællandske politikredse og Bornholms Politi.

1. Indledning

Rigsadvokaten har anmodet om en udtalelse om de generelle tendenser i udviklingen af tilbageholdelse og enerumsanbringelse af børn under den kriminelle lavalder.

2. Tilbageholdelser

2.1. Udviklingen i antallet af tilbageholdelser

Der har i 2013 i de 5 sjællandske politikredse været i alt 171 tilbageholdelser. Der har ikke været nogen tilbageholdelser på Bornholm.

I 2012 blev 198 børn under den kriminelle lavalder tilbageholdt i de 5 sjællandske politikredse. Der var ingen tilbageholdelser på Bornholm.

Der har således været et mindre fald i antallet af tilbageholdelser fra 2012 til 2013.

Der ses en svag stigning i løbet af 2013, fra 74 tilbageholdelser i 1. halvår til 97 tilbageholdelser i 2. halvår 2013.

2.2. Grundlaget for tilbageholdelse

Jeg vurderer, at de foretagne tilbageholdelser af unge under den kriminelle lavalder i 2013 i det væsentligste er foretaget i overensstemmelse med reglerne i retsplejelovens kapitel 75 b.

Jeg bemærker, at skemaerne i mange sager ikke udfyldt detaljeret og grundigt nok til, at der alene ud fra skemaet kan foretages en egentlig prøvelse af grundlaget for tilbageholdelsen. Dette er en gennemgående mangel som er påpeget overfor samtlige politikredse, på nær Bornholm, der ingen tilbageholdelser har.

STATSADVOKATEN

Notaterne i skemaerne suppleres dog i et vist omfang af de rapporter eller supplerende bemærkninger, som nogle politikredse har ledsaget fremsendelsen af skemaerne med.

SIDE 2

Jeg bemærker, at der i 6 tilfælde har været tale om tilbageholdelser ud over 6 timers fristen i § 821 a, stk. 4, 2. pkt. (når væsentlige hensyn til efterforskningen gør dette påkrævet).

Gennemgående ses der i alle de politikredse, der har tilbageholdelser, at være udfyldt skemaer også i nogle tilfælde, hvor tilbageholdelsen af den unge synes at være foretaget med hjemmel i politiloven, og hvor der ikke har været tale om en mistanke om, at der er begået et strafbart forhold. Det drejer sig i flere tilfælde om situationer, hvor den unge har været tilbageholdt på grund af tvivl om identitet og opholdssted, ligesom der ses flere tilbageholdelser af unge i forbindelse med butikstyverier, hvor man ikke har kunnet få kontakt til forældremyndighedsindehaveren eller de sociale myndigheder på gerningsstedet og derfor har set sig nødsaget til at tage den unge med ind til politistationen.

Der ses endvidere generelt at være tvivl om, hvorvidt der er hjemmel til at tilbageholde unge under den kriminelle lavalder alene på grund af butikstyverier. I en række af sagerne har betingelserne for tilbageholdelse efter retsplejeloven således ikke været til stede, idet der ikke har foreligget det fornødne anholdelsesgrundlag, jf. retsplejelovens § 821 a, stk. 1, jf. § 755, stk. 1.

3. Enerumsanbringelser

3.1. Udviklingen i antallet af enerumsanbringelser

Ud af de 171 tilbageholdelser har der i 2013 været tale om enerumsanbringelser i 26 tilfælde i de 5 sjællandske politikredse.

I lighed med Bornholm, som slet ikke har nogen tilbageholdelser, har Sydsjælland og Lolland Falsters Politi ingen enerumsanbringelser.

I 2012 var der ud af de i alt 198 tilbageholdelser tale om enerumsanbringelse i 19 tilfælde.

Der er således tale om en stigning i antallet af enerumsanbringelser fra 2012 til 2013.

3.2. Grundlaget for enerumsanbringelse

STATSADVOKATEN

Jeg vurderer, at de foretagne enerumsanbringelser af unge under den kriminelle lavalder i 2013 i det væsentligste er foretaget i overensstemmelse med reglerne i retsplejelovens kapitel 75 b, idet jeg dog samtidig bemærker at antallet af enerumsanbringelserne efter min opfattelse kan nedbringes væsentlig ved en fokuseret indsats jf. mine afsluttende bemærkninger nedenfor.

SIDE 3

Flertallet af enerumsanbringelserne har været ganske kortvarige.

I 3 tilfælde har der dog i 2. halvår 2013 i to forskellige politikredse været tale om enerumsanbringelser ud over den absolutte 6 timers frist i retsplejelovens § 821 a, stk. 4, 3. pkt. Det drejer sig om følgende tilfælde:

1. En 14 årig tilbageholdt i 10 timer og 28 min., mistænkt for tyveri. Enerumsanbragt i 10 timer, med henvisning til at barnet ikke skulle have mulighed for at samstemme forklaring med medgerningsmand. Overskridelsen af den absolutte tidsfrist begrundes i skemaet med efterforskningsmæssige hensyn. Det fremgår, at Sandholmlejligheden var blevet underrettet om tilbageholdelsen, og at barnet efterfølgende blev løsladt hertil. Politikredsen har anført, at barnet blev tilset hver halve time.
2. En 14 årig tilbageholdt i 13 timer og 8 min. Mistænkt for overtrædelse af lov om euforiserende stoffer. Enerumsanbragt i 7 timer og 33 min. Årsagen til enerumsanbringelsen er ikke angivet på skemaet, men der er anført, at der var tale om en uledsaget asylansøger. Politikredsen har efterfølgende oplyst, at tilbageholdelsen blev udstrakt for at kunne overgive barnet til anden myndighed, idet der blev arbejdet telefonisk i hele perioden på at finde et center/opholdssted til barnet.
3. En dreng som politiet skønnede at være over 15 år, men som under afhøring oplyste at være under 15 år (13 eller 14 år, men nægtede at oplyse generalia) tilbageholdt i 13 timer og 20 min. og enerumsanbragt uden angivelse af varighed. Mistænkt for tyveri af mobiltelefon, lov om euforiserende stoffer, samt udlændingeloven. Enerumsanbragt i venterum uden særskilt angivelse af årsag hertil. Det fremgår af skemaet, at han efter aftale med asylcenter Sandholm

blev kørt til asylcentret i Vipperød, hvor klarlægning af hans ID ville ske ved personundersøgelse.

Sagerne giver anledning til særlige drøftelser med de to politikredse, om hvorledes sagsbehandling involverende mindreårige asylansøgere kan håndteres, således at gentagelse kan undgås.

”Manglende personale til at holde den unge under observation” ses fortsat at være angivet som årsag til at unge er enerumsanbragt i enkelte tilfælde, uanset at det tidligere er påpeget i forbindelse med tilsyn, at dette ikke er en gyldig grund til enerumsanbringelse.

STATSADVOKATEN

SIDE 4

4. Afsluttende bemærkninger

Der har i 2013 været fokus på området i alle politikredse, og det har været genstand for drøftelse på statsadvokatens besøg i politikredsene i foråret 2013 samt på de egentlige tilsynsbesøg i efteråret 2013, hvor kredsens skemaer for 1. halvår blev gennemgået nøje.

Jeg bemærker, at nogle politikredse har fastsat retningslinjer, hvorefter tilbageholdelse af unge under den kriminelle lavalder som hovedregel helt skal undlades, eller at enerumsanbringelser i alle tilfælde skal forelægges for jurist.

I Bornholms Politi er det således forskrevet, at tilbageholdelser af unge under den kriminelle lavalder som udgangspunkt helt skal undlades. Politikredsen har siden 2011 ikke haft sådanne tilbageholdelser og følgelig heller ingen enerumsanbringelser.

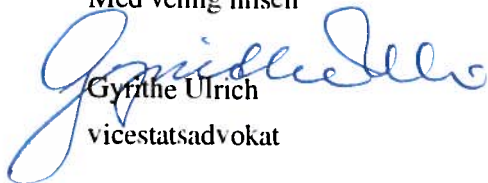
Bornholms politikreds er grundet sin geografi ikke helt sammenlignelig med de øvrige kredse, men jeg bemærker, at man i Sydsjælland og Lolland Falsters Politi, har fastsat retningslinjer, hvorefter enerumsanbringelser skal forelægges for jurist. Politikredsen har i 2013 ingen enerumsanbringelser haft, ligesom der måske kan spores en afsmitende positiv effekt på antallet af tilbageholdelser i øvrigt (3. i 1. halvår 2013 og 8 i 2. halvår 2013 – hvilket gør politikredsen til den kreds med det laveste antal tilbageholdelser på Sjælland).

Disse tiltag ser således ud til at være effektive til at nedbringe antallet af tilbageholdelser og til helt at undgå enerumsanbringelser.

Der vil i tilsynsarbejdet i 2014 fortsat være fokus på området, med udbredelse af best practice, tilbud om undervisning m.v. Statsadvokaturen har således allerede truffet aftale med politikredsene på Sjælland om i løbet af foråret 2014 at undervise vagtchefer

og andre nøglepersoner i politikredsene i reglerne for at understøtte indsatsen på området.

Med venlig hilsen

Gyrithe Ulrich
vicestatsadvokat

STATSADVOKATEN

SIDE 5